

нового значення та нових інтерпретацій. У цьому контексті творчість художників закарпатського театру, що звертаються до глибин і витоків народного мистецтва, виділялася новою парадигмою — репрезентацією культурних традицій Закарпаття у сучасному сценічному просторі.

Список використаних джерел:

8. Театр граючої ляльки Срібної землі: До 35 – річчя Закарпатського академічного обласного театру ляльок / за ред. М. Петія, ст. Н. Малишка, М. Білоус, П. Корнева. Ужгород: Ужгородська міська друкарня, 2015. 54 с.

8. Театр граючої ляльки Срібної землі: До 35 – річчя Закарпатського академічного обласного театру ляльок / за ред. М. Петія, ст. Н. Малишка, М. Білоус, П. Корнева. Ужгород: Ужгородська міська друкарня, 2015. 54 с.

1. Березкин В. Искусство сценографии мирового театра : От истоков до начала XX в. М.: Эдиториал УРСС, 1997. 542 с.

2. Гончар К. Український образотворчий фольклор у сучасному культурологічному процесі : традиції і новаторство : автореф. дисертації за спеціальністю : 26.00.01. Інститут проблем сучасного мистецтва. Київ, 2015. 18 с.

3. Салата О. Живопис як один із проявів національного і культурного відродження русинів // Русин. 2019. Т. 58. С. 189-201.

4. Театр граючої ляльки Срібної землі: До 35 – річчя Закарпатського академічного обласного театру ляльок / за ред. М. Петія, ст. Н. Малишка, М. Білоус, П. Корнева. Ужгород: Ужгородська міська друкарня, 2015. 54 с.

5. Український фольклор : Словник-довідник / уклад. Н. Сивачук. Умань : ПП Жовтий, 2010. 140 с.

6. Федас Й. Феномен українського вертепу // Етнічна історія народів Європи. 2002. Вип. 13. С. 34-37.

7. Франко І. До історії українського вертепу XVIII ст. // Записки Наукового товариства Т. Шевченка. Львів. 1906. С. 5-64.

Іванова В.Л.,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного та хореографічного мистецтва ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв, Україна

**ЗНАЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОРІЄНТАЦІЇ
СТУДЕНТІВ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ОРКЕСТРОВОГО МИСТЕЦТВА**

Підготовка спеціаліста у вищій школі посідає одне з центральних місць навчального процесу. Навчальна практика є обов'язковим компонентом професійної підготовки, її проходження необхідне для здобуття кваліфікаційного рівня та має на меті набуття студентами професійних умінь та навичок.

Для успішної самореалізації в професійній діяльності найважливішим чинником є фахова підготовка музиканта, яка має бути глибокою і різнобічною. Втілюючи свої творчі прагнення, студент повинен чітко усвідомлювати, що протягом тривалої музичної кар'єри творчі пріоритети будуть неодноразово змінюватись. Тож, виявляється затребуваними знання і навички з суміжних музичних спеціалізацій.

Музиканту в професійній діяльності треба бути підготовленим до розширення кваліфікаційних меж, до діяльності в суміжних або й у віддалених від основної спеціальності музичних напрямках, стати “професійно мобільним”. До моменту проходження навчальної практики, студенти вже отримують теоретичну, психолого-педагогічну, методологічну підготовку. Практика ставить студента в умови самостійного розв'язання проблем, дає змогу перевірити свою готовність до професійної діяльності.

Студент, озброєний професійними знаннями і навичками в різних напрямках музичної діяльності, зможе краще адаптуватись на ринку праці. Музиканту-інструменталісту бажано, крім спеціального інструменту, всебічно опанувати курси диригування, інструментознавства, музично-теоретичні дисципліни, музичну педагогіку тощо.

Практика нерідко впливає на ставлення студентів до обраної майбутньої діяльності та призводить іноді до розчарування в обраній професії. Це пов'язано, по-перше, з розривом між настановою на “ідеальні моделі”, на які орієнтуються під час теоретичного навчання, і проходженням практики в реальних умовах; по-друге, з міжособистісними стосунками, що виникають під час практики; по-третє, ефективність практики може знижуватися через переоцінку своїх знань, умінь і навичок.

Тому під час навчання студента-музиканта у ВНЗ, треба всебічно працювати над такими пріоритетними питаннями:

- визначити творчі прагнення студента щодо його подальшої професійної діяльності;
- оцінити реальну спроможність студента щодо досягнення бажаного результату;
- вивчити можливості ринку праці щодо подальшого працевлаштування випускника на роботу за фахом.

Тож, викладачі і студенти в процесі опанування професійними знаннями і навичками повинні мати постійну націленість на досягнення успіху в професії і, за необхідності, уточнювати, корегувати, узгоджувати творчі прагнення з реальними можливостями, об'єктивно оцінювати професійні перспективи.

Отже, підготовку майбутнього фахівця до адаптації на ринку праці, в культурно-освітньому соціумі, до професійної діяльності треба цілеспрямовано і послідовно проводити під педагогічним супроводом ще на етапі навчання студента у ВНЗ.

Велике значення у професійній орієнтації студентів факультету мистецтв має навчальна практика в культурно-освітніх закладах і мистецьких колективах. В ході практики відбувається адаптація студентів до різних видів професійної діяльності та

безпосереднє ознайомлення з її змістом, особливостями і соціальними функціями, водночас формується певний практичний досвід. Навчальна практика, як складова фахової підготовки музиканта, охоплює всі роки навчання в університеті, проводиться у визначений навчальними планами час, будується на принципах комплектності і цілісного характеру діяльності і поділяється на навчальні курси: ознайомча практика, організаційна практика, виконавська практика, педагогічна практика.

Ознайомча практика – перший етап наскрізної практичної підготовки майбутнього фахівця. Вона розширює уявлення студентів про форми і методи роботи на всіх напрямках функціонування музичного мистецтва; сприяє усвідомленню його соціального значення і формуванню стійкого інтересу до майбутньої професії; вчить акумулювати і систематизувати інформацію про різні види музичної діяльності; сприяє формуванню у студента уявлення про особисте професійне самовизначення.

Організаційна практика – другий етап наскрізної практичної підготовки майбутніх спеціалістів. Під час її проходження студенти набувають організаційних навичок, які допоможуть їм в майбутньому організувати навчальний процес, сформувати художній колектив; спланувати творчу та навчально-виховну роботу; проводити концерти, музичні конкурси, фестивалі та інші культурно-мистецькі заходи. Метою організаційної практики є ознайомлення з організаційними основами функціонування культурно-освітнього закладу (творчого колективу); виховання готовності до прийняття власних організаційних і творчих рішень; перевірка професійної готовності до майбутньої самостійної роботи.

Виконавська практика – один з найбільш тривалих видів наскрізної практики, в ході якої студенти опановують специфіку музичної виконавської діяльності; закріплюють практичні уміння і навички, здобуті в процесі навчання; оволодівають навичками сценічного сольного виконавства в реальних концертних умовах; навчаються налагоджувати музично-комунікативний контакт зі слухачами. Особиста участь музиканта у концертах дозволяє йому об'єктивно оцінити свої виконавські можливості і визначити роль і місце сольного виконавства в майбутній професійній діяльності.

Переддипломна практика – один з етапів наскрізної практики, де відбувається адаптація студентів до реальних умов професійної діяльності у якості викладача; практичне засвоєння методики викладання фахових дисциплін; пізнання особливостей індивідуального розвитку учня з урахуванням його здібностей, вікових особливостей, психологічних характеристик. Водночас, студент перевіряє себе на готовність до музично-педагогічної діяльності, що дозволить йому в професійній адаптації і самореалізації.

Як приклад, наведемо змістовне наповнення виконавської практики студентів III курсу інструментально-оркестрового мистецтва Миколаївської філії КНУКіМ. Мета виконавської практики полягає у полегшенні і прискоренні адаптації студентів до реальних умов професійної діяльності, творче осмислення теорії, підготовці майбутніх музикантів до різних функціональних обов'язків, як керівника музичного колективу та виконавця-інструменталіста. Структурний компонент практики –

індивідуальна та колективна діяльність студентів. Педагогічні методи – аналітичний та конструктивний. Аналітичний компонент практики складається із спостереження, вивчення і аналізу досвіду культурно-освітньої роботи. Конструктивний компонент – отримання додаткової інформації про заклад мистецького спрямування; налагодження творчих контактів з керівником творчого колективу; безпосередня участь у колективі, як виконавця-інструменталіста; вивчення репертуарного плану і методичної літератури; аналіз власних спостережень та оцінка відвіданих репетицій, заходів.

До першого блоку практики увійшла інтерпретаційно-виконавська діяльність у творчому колективі. Студент набуває практики адаптації до нового колективу, застосування технологій оркестрового музикування (звуковидобування у творчому колективі, відчуття ансамблю, динамічна, інтонаційна, темброва узгодженість, точне відтворення штрихів, темпу), вміння працювати з нотним текстом. Набуває практики гри оркестрового ансамблю з іншими оркестровими інструментами. Вміння налаштовуватись на вимоги диригента (гра “по руці”), налагодження комунікації між диригентом та музикантом, успішно вирішувати художньо-творчі завдання в процесі роботи над оркестровим твором.

База практики м. Миколаєва: Коледж культури і мистецтв: оркестр народних інструментів (керівник Комінарець О. В.); оркестрове диригування (викл. Комінарець О. В.).

Вище музичне училище. Джаз оркестр (кер. Алексєєв В. В.); оркестр народних інструментів (кер. Луук О. В.), оркестрове диригування (викл. Миколайчук М.І.).

Другий навчальний блок розглядає питання формування керівника музичного колективу. Студент на практиці опановує керування оркестровим колективом засобами дій на всіх етапах диригентського процесу; засвоєння музичного твору і формування виконавського задуму в уявленні диригента в підготовчий період; звукове втілення виконавського задуму на оркестровій репетиції; поглиблення знань особливостей керівництва спільним виконанням; публічне виконання музичного твору, виховання виконавської волі диригента та учасників оркестру.

Третій навчальний блок – перегляд майстер-класів видатних диригентів з методики викладання диригування; майстер-класів виконавців на духових та народних інструментів, їх рекомендації щодо роботи в оркестрі. Після перегляду майстер-класів, керівник практики проводить дискусію з питань, які підіймалися в майстер-класах.

Всі спостереження студенти фіксують в своїх робочих зошитах і вносять в щоденник практики. Щотижня керівник практики зі студентами обговорюють результати спостережень, узгоджують оцінки і висновки.

За період навчальної практики у студентів формуються вміння і навички професійної діяльності, розвиваються інтелектуальні, емоційні якості. Кінцевою метою навчальної практики є формування сталого потягу до виявлення себе у майбутній професійній музичній діяльності. Виконавська практика дає студентові реальну можливість оцінити свої вміння та знання з майбутньої професії, підвищує зацікавленість щодо можливості реалізувати свої музично-педагогічні здібності у

різних видах діяльності: інтерпретаційно-виконавській (гри, диригуванні); комунікативній.

Отже, навчальний заклад культури і мистецтв має значні педагогічні можливості щодо здійснення планомірної, послідовної роботи (як в ході навчального процесу, так і під час навчальної практики) з підготовки молодого фахівця до подальшої професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1.Макаренко Г.Г. Творчість диригента в контексті інтегративного підходу : Дис... д-ра наук: 17.00.01 / Національна музична академія України ім. П.І.Чайковського. Київ, 2006. 378 с.

2. Откидач В. Методика роботи з оркестром : навч.-метод. посіб. – Х. : ХДАК, 2019. — 125 с.

3. Охманюк В. Оркестровий клас: навчально-методичний посібник: ч.1 / – Вид. 2-ге, перероб. та допов.–Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. – 182 с.

4. Пастушок Т. Педагогічно-творчий концепт формування комунікативної культури майбутнього керівника / Освітні обрії . - 1(54), 2022. - С.119-122.

5. Сверлюк Я.В. Психологічний концепт комунікативної взаємодії в оркестровому колективі / Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти. Вип.27, 2019. - С.45-50.

6. Тимошенко Н.Є. Професійна самореалізація як один із компонентів професійного самовдосконалення особистості. // Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Випуск 121(II), - 2013. – С.161-163.

7. Филипчук М.С. Основні методи навчання в репетиційній роботі естрадного оркестру /Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. / Засновник Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. Ін-т мистецтв ; гол. редкол. Я. В. Сверлюк. – Рівне : Волинські обереги, 2005. – Вип. 1.